14065 ـ حکم مضمضه (آب در دهان زدن) در حال روزه

سوال

در حال روزه آیا جایز است هنگام وضو آب در دهان بزنم؟

پاسخ مفصل

الحمدلله.

مؤمن امر شده است که وضو را کامل ادا کند و پیامبر ـ صلی الله علیه وسلم ـ به این کار امر نموده و فرموده است: «وضو را کامل نموده و بین انگشت‌ها را خلال کن و در استنشاق مبالغه کن مگر اینکه روزه باشی». به روایت ترمذی (الصوم: ۷۸۸) و آلبانی در صحیح سنن ترمذی (۶۳۱) آن را صحیح دانسته است.

ایشان علیه الصلاة والسلام به اجتناب از مبالغه در آب زدن در دهان و بینی در حال روزه اشاره کرده‌اند تا این باعث رخ دادن محذور نشود یعنی وارد شدن آب به شکم در حال روزه. اما مجرد مضمضه در حال روزه اگر باعث وارد شدن آب به شکم نشود اشکالی ندارد.

برای همین در حدیث آمده که عمر بن الخطاب فرمود: شاد بودم و سرزنده پس در حال روزه همسرم را بوسیدم پس گفتم: یا رسول الله، امروز کار بسیار بدی انجام داده‌ام، در حال روزه همسرم را بوسیده‌ام. فرمود: «اگر در حال روزه آب در دهان می‌زدی مشکلی بود؟» گفتم: نه مشکلی نبود. فرمود: «پس [سؤال برای] چیست؟» به روایت ابوداوود (الصوم: ۲۰۳۷) و آلبانی در صحیح سنن ابی داود (۲۰۸۹) آن را صحیح دانسته است.

شارح حدیث دربارۀ سخن ایشان ـ صلی الله علیه وسلم ـ که می‌فرماید: «اگر آب در دهان می‌زدی مشکلی بود؟» می‌گوید: این اشاره‌ای است به فهمی بس بدیع و آن این است که مضمضه روزه را باطل نمی‌کند و [آب در دهان] زدن آغاز نوشیدن است [اما نوشیدن کامل نیست]... والله اعلم.